

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ВІДКРИТИЙ МІЖНАРОДНИЙ УНІВЕРСИТЕТ РОЗВИТКУ ЛЮДИНИ
«УКРАЇНА»**

**Інститут права та суспільних відносин
Кафедра міжнародних відносин та політичного консалтингу**

ЗАТВЕРДЖУЮ:

Голова Приймальної комісії
Петро ТАЛАНЧУК

«__» _____ 2024 р.

ПРОГРАМА ФАХОВОГО ВСТУПНОГО ВИПРОБУВАННЯ

**для вступу до аспірантури
третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти
за спеціальністю
081 «Право»
123 «Комп'ютерна інженерія»
051 «Економіка»
053 «Психологія»
017 «Фізична культура і спорт»
034 «Культурологія»
281 «Публічне управління та адміністрування»
Кваліфікація: доктор філософії**

Київ – 2024

Програма фахового випробування для вступу до аспірантури для здобуття ступеня доктора філософії. К.: Університет «Україна», 2024. 19 с.

Розробник програми:	
доктор філософських наук, проф. кафедри міжнародних відносин та політичного консалтингу	Лісовський П.М.
Розглянуто та ухвалено на засіданні кафедри міжнародних відносин та політичного консалтингу Відкритого міжнародного університету розвитку людини «Україна»	
Протокол № від « » 2024 року	
Завідувач кафедри міжнародних відносин та політичного консалтингу	Тетяна Кадлубович
Затверджено на засіданні Вченої ради Інституту	
Протокол № . від « » 2024 року	
Голова фахової експертної комісії:	Лісовський П.М.
Члени фахової експертної комісії:	Кадлубович Т.І.
	Савич В.О.

ЗМІСТ

I. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ	4
II. ПОРЯДОК СКЛАДАННЯ ФАХОВОГО ВСТУПНОГО ВИПРОБУВАННЯ	6
III. ТЕМИ, ЩО ВІНОСЯТЬСЯ НА ВСТУПНЕ ВИПРОБОВУВАННЯ	7
IV. ТЕМИ РЕФЕРАТИВ З ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ ТА АДМІНІСТРУВАННЯ ДЛЯ ВСТУПНОГО ІСПИТУ В АСПІРАНТУРУ	11
V. ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ З ДИСЦИПЛІНИ, ЩО ВІНОСЯТЬСЯ НА ВСТУПНЕ ВИПРОБУВАННЯ	13
VI. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА	16

I. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Програму вступного іспиту до аспірантури розроблено для здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії за спеціальностями 081 «Право», 123 «Комп'ютерна інженерія», 051 «Економіка», 053 «Психологія», 017 «Фізична культура і спорт», 034 «Культурологія», 281 «Публічне управління та адміністрування» третього освітньо-наукового рівня згідно до вимог постанови Кабінету Міністрів України «Про затвердження Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у вищих навчальних закладах (наукових установах)» від 23 березня 2016 року № 261 зі змінами, внесеними згідно з Постановою Кабінету Міністрів України від 03 квітня 2019 року № 283.

Питання основного вступного іспиту складено з метою виявлення компетентностей (знань, умінь, навичок), якими володіє кандидат на вступ до аспірантури для підготовки на третьому (освітньо-науковому) рівні вищої освіти з метою здобуття наукового ступеня доктора філософії за спеціальностями 081 «Право», 123 «Комп'ютерна інженерія», 051 «Економіка», 053 «Психологія», 017 «Фізична культура і спорт», 034 «Культурологія», 281 «Публічне управління та адміністрування».

Вступники в аспірантуру мають продемонструвати

знання:

- ☐ основні категорії теоретичної філософії,
- ☐ основні категорії і теорії предметної галузі знання,
- ☐ специфіку пізнавального відношення і структуру пізнавальної діяльності.

вміння:

- ☐ визначати основоположні поняття галузі знання,
- ☐ критично осмислювати проблеми галузі знання та проблеми на межі предметних галузей,
- ☐ виокремлювати і характеризувати теоретичний/емпіричний та фундаментальний/прикладний виміри галузі знання.

навички:

- здатність практично застосовувати сучасні філософські знання у процесі виконання власного наукового дослідження з метою розв'язання комплексних проблем професійної та дослідницько-інноваційної діяльності;
- вміння з нових дослідницьких позицій формулювати загальну методологічну базу власного наукового дослідження;
- здатність усвідомлювати актуальність і мету власного наукового дослідження,
- здатність усвідомлювати значення власного наукового дослідження для розвитку інших галузей науки, суспільно-політичного, економічного життя, національної чи світової духовної культури;
- здатність брати участь у міждисциплінарних проектах комплексного наукового дослідження складних систем, використовувати результати наукових досліджень інших галузей науки для досягнення цілей власного наукового дослідження;

- знання категоріальних засад вивчення процесів самоорганізації в природі та соціокультурному світі;
- вміння продукувати нові наукові ідеї з урахуванням етичних цінностей сучасної світової культури (екологічних, етико-моральних, міжнародно-правових, релігійних тощо.);
- здатність розвивати фундаментальні гуманістичні цінності у власному науковому дослідженні;
- здатність усвідомлювати місце результатів власного наукового дослідження у суспільному житті на основі знання соціальної історії науки;
- вміння застосовувати епістемологічно-наративний спосіб інтерпретації науки як множини пізнавальних дискурсів;
- знання і вміння застосовувати критерії наукової раціональності; вироблення стійкої моделі наукового знання, обґрунтування і істини;
- здатність розрізнення і використання у науковій практиці методологічних відмінностей природничого і гуманітарного наукових дискурсів на основі знання їх парадигмальних зразків;;
- знання актуальних проблем науки в епістемологічному ракурсі;
- знання моделей наукового дослідження.

II. ПОРЯДОК СКЛАДАННЯ ФАХОВОГО ВСТУПНОГО ВИПРОБУВАННЯ

Організація вступного випробовування здійснюється відповідно до Положення про приймальну комісію ЗВО «Відкритий міжнародний університет розвитку людини «Україна».

Вступний іспит здійснюється у письмовій формі по екзаменаційному білету, що включає **3 питання** з предмету «Філософія».

При проведенні вступного іспиту встановлюються критерії оцінки знань аспіранта у відповідності до кредитно-модульної системи оцінювання.

Оцінка **«відмінно» (190-200 балів)** – глибокі вичерпні знання всього програмного матеріалу, розуміння сутності і взаємозв'язку розглянутих процесів і явищ. Правильні відповіді на всі чи практично всі тестові завдання екзаменаційного білета. Логічна, послідовна, змістовна та правильна відповідь на теоретичні питання.

Оцінка **«добре» (175-189 балів)** – тверді і досить повні знання всього програмного матеріалу, розуміння сутності і взаємозв'язку розглянутих процесів і явищ. Правильні відповіді на більшість тестових завдань екзаменаційного білета. Логічна та правильна, але нерозгорнута відповідь на теоретичні питання.

Оцінка **«задовільно» (160-174 балів)** – знання та розуміння основних питань програми. Правильні відповіді на тестові завдання екзаменаційного білета. Нерозгорнута, але без грубих помилок, відповідь на теоретичні запитання.

Оцінка **«незадовільно» (100-159 балів)** – неправильні відповіді на тестові завдання, нерозуміння сутності теоретичних питань, демонстрація незнання матеріалів рекомендованої літератури.

Нараховування балів відбувається так: 8 балів за кожну правильну відповідь на тестові завдання, за теоретичні запитання можна отримати максимально 60 балів $((8*10)+(2*60)=80+120=200)$.

Вступник, який отримав на вступному випробуванні оцінку менше 30 балів, не допускається до участі у конкурсному відборі. Успішне складання вступного випробування є основою для допуску до подальших іспитів та участі в конкурсі на зарахування для навчання на третьому (освітньо-науковому) рівні вищої освіти з метою здобуття наукового ступеня доктора філософії за спеціальностями 081 «Право», 123 «Комп'ютерна інженерія», 051 «Економіка», 053 «Психологія», 017 «Фізична культура і спорт», 034 «Культурологія», 281 «Публічне управління та адміністрування».

Час проведення вступного випробування становить одну академічну годину (40 хвилин).

III. ТЕМИ, ЩО ВІНОСЯТЬСЯ НА ВСТУПНЕ ВИПРОБОВУВАННЯ

Тема 1. Вступ до курсу. Філософія як теоретична основа світогляду

Предмет, завдання, візії та методологія дисципліни, її синергетичний та світоглядний статус. Роль та значення філософії в процесі самопізнання. Співвідношення філософії та світогляду. Світогляд як форма самовизначення людини і як духовно-практичний спосіб освоєння світу. Основні структурні елементи світогляду. Історичні світоглядні системи: космоцентрична, теоцентрична, антропоцентрична. Історичні типи світогляду: міфологічний, релігійний, філософський, науковий. Філософія – теоретична основа світогляду.

Предмет філософії та коло філософських роздумів. Структура філософського знання.

Філософія як складова частина духовної культури. Співвідношення філософії, науки та релігії. Основні функції філософії.

Тема 2. Антична та східна філософія

Філософія Стародавньої Греції. Характерні риси західної парадигми філософії. Докласичний період: натурфілософія – Мілетська школа, Геракліт, Піфагор. Становлення античної діалектики. Філософські ідеї Емпедокла, Анаксагора, Демокріта. Софісти. Класичний елінізм: Сократ, Платон, Арістотель. Філософія Платона: теорія ідей, космологія, вчення про душу, теорія ідеальної держави. Логіка і методологія Арістотеля. Вчення про причини та початок буття і знання. Арістотель – засновник формальної логіки. Логіка – наука про правильне мислення. Логіка і мова. Зміст та форма мислення. Основні ознаки правильного мислення: визначеність, послідовність, несуперечність і доказовість. Поняття про логічний закон. Значення основних законів /принципів/ логіки для правильного мислення. Закон тотожності. Закон несуперечності. Закон виключеного третього. Закон достатньої підстави. Дотримання законів логіки – необхідна умова досягнення істини в пізнанні. Використання законів логіки вчителем в навчальному процесі. Методологічна функція основних законів логіки. Поняття про закони і принципи діалектичної логіки. Криза класичної античної філософії. Епікуреїзм, стоїцизм, скептицизм. Римська класична філософія. Неоплатонізм

Філософія стародавньої Індії. Ортодоксальні та неортодоксальні школи. Буддизм. Філософія стародавнього Китаю. Даосизм та конфуціанство.

Тема 3. Філософія Середньовіччя, Відродження та Просвітництва

Середньовічна західноєвропейська філософія. Характерні риси середньовічної філософії. Період патристики. Августин Блаженний. Схоластика. Полеміка про універсали. Реалізм і номіналізм. Фома Аквінський.

Західноєвропейський Ренесанс. Натурфілософія епохи Відродження. Гуманістичний характер філософії епохи Відродження. Реформація. Філософські погляди М. Кузанського, Дж. Бруно, Н. Коперника. Е. Роттердамський, Т. Мор, Т. Кампанелла, Н. Макіавелі.

Філософія Нового часу. Методологія і гносеологія як пріоритетні напрямки. Проблема методу наукового пізнання.

Філософія емпіризму: Ф. Бекон, Т. Гоббс, Дж. Локк. Філософія раціоналізму: Р. Декарт, Б. Спіноза, Г. Лейбніц. Філософське обґрунтування нової картини світу. Механістичний характер філософії XVIII ст. Кордоцентризм Б. Паскаля. Суб'єктивний ідеалізм Дж. Берклі і Д. Юма.

Основні риси світогляду Відродження. Натурфілософія Відродження та її сучасне значення. Соціально-політичні ідеї Відродження (Н.Макіавеллі, Т.Мор, Т.Кампанелла). Вчення про субстанцію та матерію. Механістична картина світу.

Раціоналізм та механістичний матеріалізм епохи Просвітництва. Просвітницьке трактування людини.

Тема 4. Німецька класична філософія. Сучасна зарубіжна філософія та філософська думка в Україні.

Класична німецька філософія. Історичні передумови формування німецької філософії. Філософські погляди І. Канта. Філософія людського «Я» Й.Г. Фіхте. Ідеалізм Ф.В. Шеллінга. Філософія абсолютної ідеї Г.В.Ф. Гегеля. Антропологічний матеріалізм Л. Фейєрбаха.

Марксистська філософія. Спорідненість філософії К. Маркса з поглядами Г.В.Ф. Гегеля та Л. Фейєрбаха. Соціальна теорія К. Маркса. Відчуження і його форми. Комунізм і «казармений комунізм». Творчість Ф. Енгельса. І. Плеханов. Ленінський період розвитку марксистської філософії. Відмінність між філософією та наукою. Класифікація наук. Завдання філософії. Аналіз наукової методології та пошук принципів перевірки знань на істинність. Історія науки та обґрунтування моделей і механізмів розвитку наукового знання. Прагматизм.

Перегляд класичної моделі світорозуміння. Ірраціоналістичне переосмислення класичної моделі світорозуміння А. Шопенгауером. «Філософія життя»: формування нової філософської парадигми (Ф. Ніцше, А. Бергсон).

Специфіка людського буття, його призначення. Свідоме та несвідоме: пошук структури людської психіки. Філософські проблеми психоаналізу. Концепція безсвідомого З. Фрейда. Фрейдомарксизм Е. Фрома. Архетипи: вчення про колективне безсвідоме К.Г. Юнга.

Феноменологічний метод Е. Гусерля. Поняття феномена. Феноменологічна редукція і феноменологічний досвід. Феноменологічна концепція «Я», конституювання іншого «Я». «Життєвий світ» як інтенціональний корелят буття.

Екзистенціалізм. Основна проблематика. С. К'єркегор – засновник екзистенційної філософії. Онтологія М. Хайдегера. «Бунт» і «абсурд» у філософії А. Камю. Вчення про особистість Ж.-П. Сартра. Філософія історії К. Ясперса.

Перегляд класичної моделі світорозуміння. Ірраціоналістичне переосмислення класичної моделі світорозуміння А.Шопенгауером. «Філософія життя»: формування нової філософської парадигми (Ф. Ніцше, А. Бергсон).

Герменевтична методологія пізнання. Історія герменевтики. Поняття герменевтичного кола в історії філософії (Ф. Шлейєрмахер, В. Дільтей, М. Шелер, М. Хайдеггер, Г. Гадамер, К. Апель, П. Рікьор).

Проблема раціональності гуманітарного пізнання. Розуміння як методологічна процедура гуманітарного пізнання. Проблема інтерпретації культурних феноменів. Явне і неявне знання. Особистісне знання. Проблеми соціального проектування. Зміна світоглядних засад функціонування суспільства. Потоки соціальної інформації і проблема упорядкування поведінкових і пізнавальних характеристик соціальних груп.

Філософія модерну і постмодерну. Постпозитивізм та аналітична філософія. Структуралізм та постструктуралізм. Методи емансипації свідомості: герменевтичне коло Г. Гадамера, деконструкція Ж. Дерріди, негативна діалектика Т. Адорно, епістемологія М. Фуко.

Розвиток української філософії. Характерні риси української ментальності. Філософські роздуми Києво-Руської доби. Філософія XVI-XVIII ст. Г. Сковорода. Філософія XIX-XX ст. П. Юркевич, М. Драгоманов, М. Костомаров, П. Куліш, О. Потебня.

Тема 5. Онтологія. Світ як матеріальна система

Філософський сенс категорії буття. Типи онтології: реалізм, матеріалізм, ідеалізм, монізм, дуалізм, плюралізм. Буття людське та позалюдське. Буття і небуття. Буття і суще. Буття і субстанція. Буття і реальність. Реальність об'єктивна і суб'єктивна.

Матерія як філософська категорія. Історичний розвиток філософських тлумачень матерії. Єдність матерії і руху. Природа як сукупність об'єктивних умов існування людини. Основні форми природного буття. Філософський сенс категорії світ, Проблема єдності та багатомірності світу.

Простір і час як форми існування світу. Субстанційна, релятивна та суб'єктивістська концепції простору і часу. Соціальний простір і час.

Тема 6. Проблема свідомості.

Свідомість як гносеологічний, онтологічний та аксіологічний феномен. Природні та соціально-історичні засади свідомості. Свідомість і психіка. Свідомість і самосвідомість (свідомість і особистість). Рефлексивність, свобода та творчість – ознаки свідомої життєдіяльності. Пізнавальна, оцінююча, цілепокладаюча та мотиваційна функції свідомості.

Акт свідомості та предмет свідомості. Інтуїція, уява, творчість. Мислення і мова, мовний символізм буття. Проблема ідеального.

Відмінність індивідуальної свідомості від суспільної. Структура суспільної свідомості. Ментальність.

Тема 7. Гносеологія та епістемологія

Пізнання як вимір людського буття та спосіб самоствердження людини. Теорія пізнання (гносеологія) в системі філософського знання. Основні принципи теорії пізнання. Історичні концепції пізнання. Пізнання як процес цілеспрямованого, соціально-детермінованого відтворення дійсності в

свідомості людини. Механізми соціокультурної детермінації пізнавальної діяльності. Суб'єкт та об'єкт пізнання, їх взаємозв'язок.

Чуттєве і раціональне, емпіричне і теоретичне, абстрактне і конкретне в пізнанні. Пізнання і творчість. Логіка наукового дослідження та її етапи (проблема, факт, гіпотеза, концепція, теорія, ідея як форми систематизації знання).

Пізнання і знання. Проблема істини, істина як процес (істина об'єктивна і суб'єктивна, абсолютна і відносна). Знання. Відмінність науки і філософії. Ознаки наукового знання. Наукова раціональність та її типи. Методологія науки.

Тема 8. Антропологія. Природа і людина

Поняття природи. Тлумачення природи в різні історичні епохи. Особливості сучасного ставлення до природи. Відмінність живого і неживого. Теорії походження життя. Структура живої природи. Особливості взаємодії людини і природи. Філософія техніки. Визначення техніки, її достоїнства та недоліки. Біоетика, принципи та рівні. Діяльність та еволюція поглядів Римського клубу. Глобальні проблеми сучасності, їх класифікація. Футурологія, методи прогнозування майбутнього.

Унікальність та універсальність феномену людини в світі. Фактори та рушійні сили антропосоціогенезу. Проблема сутності та існування людини. Природні, соціальні та духовні виміри людського буття. Свобода, творчість, відповідальність як ознаки людського буття.

Особистість як соціокультурна форма індивідуального буття. Історичні типи особистості. Кінечність індивідуального існування людини. Життя і смерть в духовному досвіді людства.

Тема 9. Етика як практична філософія

Етика як практична філософія, її предмет, міждисциплінарна специфіка, методологічні принципи та основні завдання. Етика як теорія прийняття рішень. Мораль як філософська категорія. Етика, мораль, моральність, добро, совість, гедонізм, евдемонізм, утилітаризм, еволюційна етика, ригоризм.

Тема 10. Предмет, структура та функції естетики як науки.

Поняття “естетика”. Становлення предмету естетики в історії філософсько-естетичної думки. Естетика як самостійна наука. Структура естетики. Естетика як теорія естетичної діяльності та свідомості. Естетика як філософія естетичних цінностей. Естетика в системі гуманітарних наук. Взаємозв'язок естетики із суспільними науками: філософією, мистецтвознавством, культурологією, психологією, педагогікою, етикою, правом. Функції естетики як науки, її роль у формуванні духовної культури особи.

IV. ТЕМИ РЕФЕРАТИВ

З ФІЛОСОФІЇ ДЛЯ ВСТУПНОГО ІСПИТУ В АСПІРАНТУРУ

1. Філософія як любов до мудрості: соціально-філософський вимір їх співвідношення;
2. Філософське трактування світу;
3. Вплив філософії на формування світогляду;
4. Історико-філософська основа осмислення предмета філософії;
5. Значення філософії для становлення суспільства та держави;
6. Взаємозв'язок історичних типів світогляду;
7. Філософське та наукове пізнання: кореляція в осмисленні світу;
8. Вплив філософії на формування особистості;
9. Взаємовплив філософії та релігії;
10. Людина як предмет філософського осмислення;
11. Філософський підхід до вивчення зв'язку теорії з практикою;
12. Людина та вплив її світогляду на практичну діяльність;
13. Історична обумовленість виникнення філософії;
14. Основні риси розвитку давньосхідної філософської думки;
15. Космологічний та онтологічний виміри давньосхідної філософії;
16. Проблематика давньогрецької філософії в умовах розвитку сучасної філософії;
17. Розуміння людини та людського у давньогрецькій філософії;
18. Зв'язок людини, суспільства та історичного розвитку суспільства у давньогрецькій філософії;
19. Вплив античної філософії на формування середньовічної філософської думки;
20. Вплив античної філософії на розвиток європейської культури;
21. Основи натурфілософії в епоху античності;
22. Філософські засади софістики як історико-культурного явища;
23. Філософія Сократа;
24. Філософія ідей Платона;
25. Осмислення Платоном людини, пізнання і світобудови;
26. Платонізм як філософський напрям;
27. Філософія Аристотеля;
28. Вплив філософської інтерпретації Аристотелем пізнання на формування наукового стилю мислення;
29. Етика Аристотеля в контексті його філософського осмислення моралі;
30. Взаємозв'язок і взаємовплив філософії та математики в античній філософії;
31. Найвідоміші представники античної філософії та їх основні погляди;
32. Історико-філософський вимір становлення середньовічної філософії;
33. Розум і віра як пошук компромісу між філософією та теологією у середньовічній філософії;
34. Особливості середньовічної філософії;
35. Найвідоміші представники середньовічної філософії та їх основні погляди;
36. Філософсько-теологічні теорії патристики;
37. Схоластика як філософський напрям;
38. Вплив схоластики на формування європейської філософської думки;

39. Філософські засади та ідеї містики в середньовічній філософії;
40. Гносеологічні та онтологічні виміри середньовічної філософії;
41. Філософські теорії Відродження;
42. Натурфілософські погляди представників Відродження;
43. Значення філософської теорії Відродження у становленні емпіричної науки;
44. Філософія, наука та мистецтво в епоху Відродження: кореляція;
45. Становлення методології у європейській філософії Нового часу;
46. Найвідоміші представники новоєвропейського емпіризму та їх основні погляди;
47. Вплив поглядів Декарта на формування філософії Нового часу;
48. Найвідоміші представники раціоналізму та їх основні погляди;
49. Боротьба чи конкуренція ідей і поглядів: раціоналізм та емпіризм;
50. Вчення про субстанцію у філософії Нового часу.

V. ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ З ДИСЦИПЛІНИ, ЩО ВІНОСЯТЬСЯ НА ВСТУПНЕ ВИПРОБУВАННЯ

1. Витоки філософських роздумів.
2. Квантова безпека як інституційне кіберчислення в сучасній філософії науки.
3. Філософія Нового часу про світобудову.
4. Основні періоди філософії Середньовіччя.
5. Поняття квантового руху як саморозвитку людини в кіберсучасності.
6. Філософія метео впливу на флуктивно-дисипативну систему ентропійних процесів.
7. Феномен міфотворчості та нової реальності в умовах поствоєнного часу.
8. Метафізика ядерного таламусу в філософії квантової медицини.
9. Антропологічні та соціальні ідеї Гегеля Г.
10. Філософія мілетської школи.
11. Істинність і правильність мислення.
12. Неопозитивізм та постпозитивізм.
13. Назвіть основні школи елліністичного періоду. Охарактеризуйте одну з них.
14. Філософські критерії медичного права: глобальна пандемія, коронавірус, квантова вакцинація.
15. Особливості методологічних позицій Ф.Бекона та Р.Декарта та їх роль у розробці ідейних засад науки.
16. Філософія Сократа й Платона. Спільне і відмінне.
17. Світогляд і філософія як форми людського самовизначення в світі.
18. Сутність та причини утвердження механістичного світогляду в Європі Нового часу.
19. Типи філософських концепцій стародавнього світу: Китаю та Індії.
20. Методи індукції та дедукції у модальній логіці.
21. Вихідні ідеї філософії гуманізму та їх світоглядне значення.
22. Філософія Просвітництва.

23. Феномен космічних об'єктів у кіберсучасності: філософсько-наукові виклики.
24. Вплив ідей німецької класичної філософії на розвиток української філософії.
25. Німецька класична філософія. Загальна характеристика.
26. Ірраціональні та раціональні чинники у мисленні Людини.
27. Філософські ідеї Ф. Ніцше та їх суперечливий вплив на громадську думку Ф. Ніцше та ніцшеанці.
28. Філософія марксизму. Концептуальна характеристика.
29. Мережева криптосистема державотворення: сучасний інноваційний контекст в філософії науки.
30. Песимістична етика А. Шопенгауера та її сучасна оцінка.
31. Мілетська школа у філософії.
32. Світова філософія в поствоєнного часу: екзистенційні виміри.
33. Вплив ідей німецької класичної філософії на розвиток української філософії.
34. Особливості міфологем у розвитку Людини.
35. Мислення як предмет аналізу у формальній логіці.
36. Ренесансні неоплатонізм та натурфілософія про світобудову.
37. Демокріт, як засновник атомізму.
38. Політико-правова філософія: сутність, структура, механізм.
39. Ритмодинаміка війни в психоаналітичній філософії.
40. Філософія Просвітництва.
41. Основні закони формальної логіки.
42. Глобальний постковідний синдром та шляхи протидії у розвитку Людини.
43. Поняття про основне питання філософії.
44. Філософія імунно-модуляторної системи людини.
45. Воєнно-промислова логіка у фундаментальній філософії.
46. Ентропія як критеріальний елемент гібридних загроз у філософії науки.
47. Логістика як «кров'яна» артерія у філософії війни та миру.
48. Основні принципи філософії розвитку людини в кіберсучасності.
49. Специфіка сучасних гібридних загроз у філософії науки.
50. Наука, виробництво та нанотехнології у філософії фундаментальних знань.
51. Стартап, як креативна ідея в інноваційному середовищі філософії знань.
52. Основні критерії розвитку людини в кіберсучасності.
53. Методологічні засади філософії фундаментальних знань.
54. Шляхи протидії кіберзагрозам у філософії науки як фундаментальних знань.
55. Філософія аеродинаміки та динаміки польоту рухомих об'єктів: кодифіковано-пізнавальна система фундаментальних знань.
56. Парадигмальна система ціннісних орієнтирів у духовному капіталі мудрості.
57. Перспективи розвитку щодо філософії космічного туризму
58. Сучасний стан філософії фундаментальних знань.
59. Філософія поствоєнної України: квантова безпека та оборона.

60. Філософія захисту нашої Вітчизни.
61. Філософія Ніцше у неklasичних уподобаннях процесуального розвитку людини.
62. Сутність, структура, механізм феноменології мудрості.
63. Філософія Оборони України.
64. Основні критерії у філософії освіти.
65. Протиповітряний військовий комплекс держав світу як стратегічний лейтмотив стратегії Миру та Злагоди.
66. Методологічні аспекти квантової теорії планетарного поля.
67. Роль та значення політико-правової філософії.
68. Філософська формула захисту мирного неба України: радарна система квантової навігації.
69. Відмінні та спільні риси філософії сучасного Сходу та Заходу.
70. Філософські основи міжнародного космічного права: ентропія та балістика.
71. Філософія безпекознавства в системі кібербезпеки України.
72. Філософія воєнної економіки: ембарго, інвестиційні ризики, заходи.
73. Філософія штучного інтелекту: кібервійська та перспективи розвитку.
74. Філософія Укроборонпрому як стратегічний виробник військового озброєння та сучасних телекомунікацій.
75. Філософія інформаційного капіталу як предмет квантового програмування.
76. Філософія Східної та Західної цивілізацій: ментальність, мова, свідомість.
77. Філософсько-правові аспекти корупції в системі державного управління повоєнної України: стан та заходи протидії.
78. Кардіокод Людини як стресостійкість у філософії охорони здоров'я.
79. Філософське вчення В.І. Вернадського щодо ноосфери в планетарному житті.
80. Суспільна безпека як філософський аналіз в сфері освіти та науки поствоєнної України: загрози та заходи.
81. Інформологія як транс-медіальна модель у філософській картині світу.
82. Філософія «сродного серця» Г.С. Скороводи.
83. Філософія антикорупційної освіти в сучасній інноваційній Україні.
84. Філософія геронтології як енциклопедія війни у якості людського довголіття.
85. Національна ідентичність у філософсько-історичному контексті.
86. Діамант мудрого слова у філософії суспільної риторики.
87. Імператив модернізації страху: філософсько-психологічний аналіз.
88. Філософія культури у поствоєнній Україні: архетипно-ментальна змістовність.
89. Антикорупційна політика як предмет соціально-філософського аналізу.
90. Україна як міжнародно-правовий суб'єктор філософської шахівниці.
91. Феномен маніпуляції свідомістю як соціально-філософська проблема.
92. Іміджологія у філософії культури: сутність та механізм.
93. Воєнно-стратегічна модель у філософії сучасної України.

94. Інтелектуалознавство: філософія сучасної української еліти.
95. Особливості воїнської шляхетності у філософії культури.
96. Феномен Перемоги як філософська рефлексія: ментальність, геополітика, глобалізація.
97. Філософсько-правові аспекти кримінології: воєнно-колаборантні злочини та протидія.
98. Філософія євроінтеграційної освіти в інноваційній Україні: стан та прогнози.
99. Філософсько-політичний контекст маніпуляції релігійною свідомістю в повоєнній Україні: витоки та механізм реалізації.
100. Філософія воєнної історії держави та права.
101. Конфліктологія як науково-пізнавальний предмет психоаналітичної філософії.
102. Духовна безпека як філософія успіху в сучасному освітньому просторі.
103. Квантова логістика як артеріальна значимість у філософії воєнної економіки.
104. Філософія воєнно-комп'ютерної інженерії: логіка та криптосистема.
105. Філософія квантової безпеки щодо захисту мирного неба України: специфіка, структура, технології.
106. Метаморфози формування та становлення імперії як предмет філософського пізнання.
107. Кібернологія як філософсько-наукове вчення: цифрова віртуальність та воєнна реальність.
108. Геронтологія як енциклопедія війни у філософії людського довголіття.
109. Геліоцентричний концепт Галілео-Галілея, М. Кузанського, М. Коперника епохи Нового Відродження.
110. Ковідологія як інноваційне філософське вчення: теорія та військова практика.
111. Глобальний зв'язок та міжнародна воєнна інтеграція.
112. Неомарксизм у сучасній філософській шахівниці.
113. Гібридологія як інноваційна філософська думка: ризики та система захисту.
114. Філософія інноваційної кіберконтррозвідки щодо захисту правових інтересів особи, держави, суспільства.
115. Конфліктологія як об'єкт психоаналітичної філософії: екстрасенсорика та закон.
116. Концепт Карла Ясперса: смисл та пізнання історії.
117. Інформологія: Людина та Всесвіт.
118. Глобальна фінансово-економічна криза: деструктив та конструктив духу часу.
119. Церква як соціально-філософська інституція духовної безпеки.
120. Криптосистемний захист мирного неба України.
121. Філософські ідеї Б. Спінози про модуси.
122. Філософія освіти в міжкультурних комунікаціях.

123. Філософія міжнародних відносин: ментальність, державні інтереси, безпека.
124. Філософські погляди Цицерона.
125. Філософія військового права: цифрова держава та інформаційне суспільство знань.
126. Філософія як лейтмотив безпеки банківської діяльності.
127. Філософсько-правовий аналіз щодо протоколу електронно-цифрового підпису: квантовий ключ.
128. Філософія ритмодинаміки війни: міжнародна кібертранспортна система.
129. Філософія мобілізаційного права у повоєнній Україні: ризики та заходи.
130. Криптологія як філософська рефлексія щодо сучасних кібервійн: Людина XXI століття.
131. Методологічний аналіз у філософії військової психології.
132. Війна у мирі та мир у війні як філософія повоєнної України.
133. Екологічна радіохімія та воєнне середовище у філософії кіберсучасності.
134. Феміністичний дискурс у філософії культури: шлюб, сім'я, родина.
135. Ксенофобія як філософський імператив модернізації страху: ентропія та стан невизначеності.
136. Совість як найвищий моральний закон у вченні Г. Гегеля.
137. Філософія програмування.
138. Філософія культури: семіотика та семантика.
139. Філософські витoki спецслужб держав світу: ентропія, балістика, логістика.
140. Андрогінізм: культурологічні аспекти філософії шлюбно-родинних відносин.
141. Логіка системного мислення у філософії поствоєнного часу: стратегія і тактика.
142. Організована злочинність і корупція в Україні як філософсько-правова проблема.
143. Результативна модель у філософії реформування судової системи в повоєнній Україні: стан та перспективи.
144. Філософсько-політичний аналіз системи державного управління: питання кадрового забезпечення.
145. Життєві імперативи мудрості в добу сучасного глобалізму: особа, пріоритетні інтереси, безпека.
146. Україна та Тайвань як інтелектуальний нерв у філософській шахівниці.
147. Філософія як фундаментальна матриця світоустрою в Часі та Просторі: класифікація, пріоритетні цінності, категорії.
148. Феноменологія мудрості: від витоків до інституціоналізації.
149. Основні критерії у філософії правової держави як кіберінфраструктурного забезпечення інформаційного капіталу.
150. Філософія сучасних кібервійськ: квантові технології.

VI. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна

Нормативно-правові акти:

1. Конституція України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA-/96-%D0%B2%D1%80#Text>
2. Указ Президента України «Про Цілі сталого розвитку України на період до 2030 року» URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/722/2019#Text>

Підручники та навчальні посібники:

1. Вступ до філософії : навч.-метод. посіб. з курсу «Філософія» для студентів усіх спец. і форм навчання / [І. В. Владленова та ін.] ; Нац. техн. ун-т «Харків. політехн. ін-т». Харків : Вид-во Іванченка І. С., 2018. 185 с.
2. Горський В. Історія української філософії [Текст]: підруч. для студ. вищ. навч. закл. / В. С. Горський, К. В. Кислюк. К. : Либідь, 2004. 488 с.
3. Лісовський П.М., Лісовська Ю.П. Політико-правова філософія: навчальний посібник. Київ : Видавничий дім «Кондор», 2022. 192 с.
4. Лісовський П.М., Лісовська Ю.П. Філософія науки: військово-промислові інновації: навч. посібник. К.: Університет «Україна», 2022. 192 с.
5. Лісовський П.М., Лісовська Ю.П. Світова філософія поствоєнного часу: навч. посібник. К.: Видавництво Ліра-К, 2022. 472 с.
6. Лісовський П.М., Лісовська Ю.П. Поствоєнна Україна: квантова філософія та захист мирного неба: навч. посібник. К.: Університет «Україна», 2022. 168 с.
7. Лісовський П.М., Лісовська Ю.П. Філософія фундаментальних знань: війна у мирі та мир у війні: навч. посібник. К.: Видавництво Ліра-К, 2023. 370 с.
8. Лісовський П.М., Лісовська Ю.П. Філософія кіберсучасності: екологічна радіохімія та воєнне середовище: навч. посібник. К.: Університет «Україна», 2023. 92 с.
9. Основи філософських знань. Підручник. Для студентів освітньо-кваліфікаційного рівня – молодший спеціаліст. / В.А. Буслинський, П.І. Скрипка. За ред. В.А.Буслинського. Львів : «Новий Світ - 2000», 2011. 352 с.
10. Петрушенко, В. Л. Філософія [Текст] : навч. посіб. У 2 ч. Світова філософія, фундаментальні проблеми філософії. Релігієзнавство, етика та естетика, логіка / В. Л. Петрушенко. Львів : Новий Світ-2000, 2012. 647 с.: іл. (Серія «Вища освіта в Україні»).
11. Практична філософія науки [= Practical philosophy of science : [зб. наук. пр.] / Ірина Добронравова ; Київ. нац. ун-т ім. Тараса Шевченка. Суми : Університетська книга, 2017. – 351 с.
12. Сичевська-Возняк О.М., Сільвестрова О.Ю. Філософія : Електронний навчальний посібник / О.М. Сичевська-Возняк, О.Ю. Сільвестрова. – Луцьк: ЛНТУ, 2019.
13. Сичевська-Возняк О.М., Сільвестрова О.Ю. Філософія [Текст] : Навчальний посібник / О.М. Сичевська-Возняк, О.Ю. Сільвестрова. Луцьк: ЛНТУ, 2018. 189 с.

14. Філософія [Текст] : навч. посіб. / [В. Л. Петрушенко та ін.] ; Нац. ун-т «Львів. політехніка». 2-ге вид., допов. і переробл. – Л.: Вид-во Львів. політехніки, 2013. Ч. 1 : Історія світової філософії. 2013. 170 с.
15. Філософія [Текст] : навч. посіб. / за ред. І. Ф. Надольного ; Л. В. Губерський, І. Ф. Надольний, В. П. Андрущенко [та ін.]. 8-ме вид., стер. К.: Вікар, 2011. 456 с. (Серія «Вища освіта ХХІ століття»).
16. Філософія [Текст] : підручник / О. Г. Данильян, О. П. Дзьобань ; Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого. 2-ге вид., перероб. і допов. Харків : Право, 2018. 430 с.
17. Філософія в тестах: навч. посіб. / [В. О. Чернієнко та ін.] ; Нац. аерокосм. ун-т ім. М. Є. Жуковського «Харків. авіац. ін-т». Харків : ХАІ, 2018. 219 с.
18. Філософія [Текст] : [баз.] підруч. для студентів ВНЗ / [Л. В. Губерський та ін.]. Вид. 2-ге, перероб. і допов. Харків : Фоліо, 2018. 620, [1] с.
19. Філософія. Кредитно-модульний курс: Навч. посіб. / За ред. Р. О. Додонова, Л. І. Мозгового. – 2-ге вид. – К.: Центр навчальної літератури, 2016. – 456 с.
20. Філософія: Курс лекцій / Бичко І.В., Табачковський В.Г., К., 1994.
21. Філософія: Навч. пос. / за ред. І.Ф. Надольного. К., 1999.

Наукова література:

1. Баумейстер А. Буття і благо: монографія / Андрій Баумейстер. Вінниця: Т. П. Барановська, 2014. 417 с.
2. Гантінгтон С. Захід: унікальність versus універсалізм. *Рижак Л. Філософія як рефлексія духу* : хрестоматія. Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2015. С. 498-508.
3. Жукова Н.А. Елітарність як компонент культуротворення: досвід неklasичної естетики: [Монографія]. – К.: Вид.: ПАРАПАН, 2010. – 244 с.
4. Йонас Г. Принцип відповідальності. У пошуках етики для технологічної цивілізації. – К.: Лібра, 2011. - 400 с.
5. Горський В.С. Історія української філософії: Курс лекцій: навч. посібник для студ. вищ. навч. закладів / В.С. Горський; Міжнародний фонд «Відродження». К. : Наукова думка, 1996. 288 с.
6. Гусев В. І. Історія західноєвропейської філософії XV-XVII ст.: Курс лекцій / В.І. Гусев. К. : Либідь, 1994. 252 с.
7. Історія філософії. Словник / За заг. ред. В.І. Ярошовця. К.: Знання України, 2005. 1200 с.
8. Кремень В.Г. Філософія: мислителі, ідеї, концепції: Підручник / В.Г. Кремень, В.В. Ільїн. К.: Книга, 2005. 528 с.
9. Лісовський П.М. Феноменологія мудрості: духовні пріоритети та імперативи (соціально-філософський контекст): монографія / П.М. Лісовський. – Київ : Вид-во НПУ імені М.П. Драгоманова, 2016. – 351 с.
10. Лісовський П.М., Лісовська Ю.П. Філософія війни та миру: монографія. Київ: Видавництво Ліра-К, 2023. 258 с.
11. Методично-дидактичний посібник для організації самостійної роботи з курсу «Філософія» для студентів всіх форм навчання, усіх спеціальностей / уклад. О. М. Сичевська-Возняк. Луцьк: Луцький НТУ, 2017. 40 с.

12. Павлова О.Ю. Онтологічний статус естетичного досвіду. – К.: Вид. ПАРАПАН, 2008. – 262 с.
13. Словник основних термінів з філософських дисциплін / Вовк В.М., Кравець В.М., Симон Ю.С., Павлишин О.В. та ін. К.: КНУВС, 2006. 120 с.
14. Скальська Д.М. Естетика. Естетика постмодерної доби: Навч. пос. для студентів вищих навчальних закладів / Івано-Франківський національний технічний університет нафти і газу. Кафедра філософії. – Івано-Франківськ: Факел, 2008. – 132 с.
15. Філософія: ідеї, ідеології, персоналії: Ілюстрований енциклопедичний довідник / Укл. Ю. В. Омельченко. К.: Ракша М. О., 2009. 296 с.
16. Філософський енциклопедичний словник / НАН України; Інститут філософії ім. Г.С. Сковороди / В.І. Шинкарук (голова редкол.). К.: Абрис, 2002. 742 с.
17. Філософський енциклопедичний словник. К.: Абрис, 2002. 742 с.
18. Франк С. Філософія і релігія. *Рижак Л. Філософія як рефлексія духу : хрестоматія.* Львів : ЛНУ імені Івана Франка, 2015. С. 35–56.

Інформаційні ресурси

Інтернет-ресурси:

1. <https://www.filosof.com.ua/> – Інститут філософії імені Г. С. Сковороди НАН України.
2. <http://history.org.ua/uk> – Інститут історії України НАН України.
3. <http://ipiend.gov.ua/> – Інститут політичних і етнонаціональних досліджень імені І. Ф. Кураса НАН України.
4. <https://www.istpravda.com.ua/> – Історична правда.
5. <http://www.memory.gov.ua/> – Український інститут національної пам'яті.
URL :
6. <http://www.gntb.n-t.org> – Державна науково-технічна бібліотека України.
7. <http://www.rada.kiev.ua> – Бібліотека Верховної Ради України.
8. <http://www.ukma.kiev.ua> – Наукова бібліотека Національного університету «Києво-Могилянська академія».
9. www.nbuv.gov.ua – Національна бібліотека України імені В.І.Вернадського.